

«Зойчина квартира» або Війна триває

Вікторія Котенок

Режисер-постановник Максим Голенко

Художник-постановник Володимир Карашевський

Художник костюмів Юлія Заулична

Музичне оформлення: Тимур Полянський, Іван Завгородній

Балетмейстер Павло Івлюшкін

У ролях: Зоя Денисівна Пельц – Катерина Рубашкіна; Даша Малахова

Павло Федорович Обольянінов – Артем Мяус

Олександр Тарасович Аметистов – Роман Халаїмов

А також: Лариса Трояновська, Макс Максимюк, Андрій Пархоменко, Ігор Ніколаєв, Анна Саліванчук;

Юлія Шевченко, Олександр Ярема, Катерина Вайвала, Катерина Шенфельд, Олександра Пашкова, Ірина Грищенко та ін.

Київський академічний театр на Подолі

Тема корупції, очевидно, буде гостроактуальною доти, доки у «війні» з нею ми не здобудемо цілковиту перемогу. А поки вона «жива», про неї продовжують говорити по телебаченню, писати у ЗМІ, малювати карикатури, знімати фільми і ставити вистави. Не вперше цієї теми торкається й один із найбільш плідних українських режисерів Максим Голенко. Хабарництво, пристосуванство, продажність, нечесність, деморалізацію він висміює з гумором, яскраво і видовишно. Втім, після вистав залишається післясмак гіркоти, яка змушує задуматися: а чи не є ти одним із тих гвинтиків «троянського коня», що руйнує країну і самознищує народ? Для чергової розмови на наболілу тему (особливо в нашій країні) Голенко обрав п'єсу Михайла Булгакова «Зойчина квартира», на постановку якої запросив його керівник Київського театру на Подолі Віталій Малахов (вибір не випадковий, адже приміщення міститься навпроти будинку, де жив письменник, а нині тут Літературно-меморіальний музей, присвячений його життю і творчості).

У «Зойчиній квартирі» Булгаков змальовує 1920-ті роки в Москві: час нової економічної політики. Автор зібрав найпопулярніші моделі поведінки (реакції) людей у переломний для країни момент, а Голенко подав їх у жанрі трагіфарсу, максимально яскраво й наближено до нашого

сьогодення. У центрі історії – молода вдова, ексдворянка Зоя Денисівна Пельц (Катерина Рубашкіна), у 5-кімнатну квартиру якої хочуть підселити «трудівників». Перед глядачем постає типаж сильної вольової жінки: цілеспрямованої і рішучої бізнес-леді, майже демона в спідниці. У чомусь героїня схожа на Міранду Прістлі з фільму «Диявол носить Prada» Девіда Франкеля. Зоя знає, що допомоги їй чекати немає від кого, тому змушена рятувати себе і, заодно, близьких їй людей. Вона відкриває ательє, в якому вдень шують одяг, а вночі влаштовують інтимні побачення і розваги. Мета новоспеченої директриси – швидше заробити гроші й утекти з країни. Тому жінка переступає через свої моральні принципи: дає хабарі, веде тіньовий бізнес, видає служницю за племінницю, користується зв'язками зі впливовими людьми тощо. Сподіваючись, що там, за кордоном, на неї чекає нове життя – безтурботне, а головне – чесне.

На відміну від Зої Денисівни, яка в кризовий момент тримається стійко і шукає вихід із будь-якої ситуації, її коханий, теж ексдворянин, Павло Федорович Обольянінов (Артем Мяус) зовсім опускає руки. Мало того, підставляє їх під шприц із наркотиками. Типаж абсолютно слабкодухої людини, яка нічого не робить і постійно жаліється на все. Зоя його годує, одягає, дає роботу, дах над головою та ще й обі-

Досі актуальна п'єса: від Мазайла до Мазеленського

Світлана Зозуля

цяє забрати з собою в Париж. Павло, як і його кохана жінка, думає, що за кордоном життя зміниться на краще. (А скільки таких слабкодушних українців, які втекли або прагнуть у зарубіжжя, сподіваючись знайти там «омріяний рай»!)

У «Зойчиній квартирі» Голенка перевершує Зою Пельц за майстерністю пристосуванства до будь-якої людини чи ситуації ще один ексдворянин, адміністратор її ательє, двоюрідний брат Олександр Тарасович Аметистов (Роман Халаїмов). Першокласний аферист і пройдисвіт. Актор у цій ролі грає «три в одному»: і Аззелло, і Остапа Бендера, і Голохвастого. А ще, волею режисера, герой – незрівнянний шоумен, який із дрібниці зробить фурор і свято (чим не Дмитро Коляденко, приміром). Обман і фальш течуть у жилах Аметистова вже давно, тому реформи в країні тільки пришвидшили цей кровообіг. Нова політика особливо не змінює ні життя, ні характеру і Бориса Семеновича Гуся-Ремонтного, комерційного директора тресту тугоплавких металів, близького сусіда Зої (Олександр Ярема). Радше покращує і робить «всемогутнім» відомим дядечком у каракулевій шубі. У його кишені грошей кури не клюють. Тому він легко вирішує питання будь-якої складності: хабар – і в його 7-кімнатну квартиру нікого не підселяють, хабар – і в Зої на руках документи про відкриття ательє, хабар – і йому можуть відкрити будь-яку візу. Актор вельми «смачно» й колоритно змальовує Гуся – багатого зажерливого можновладця, який може купити всіх і все, окрім кохання Алли Вадимівни (Юлія Шевченко). Тож багаті теж плачуть...

Кажуть, у кризові моменти людина проявляє свою сутність, приймає рішення – залишатися собою чи брехати і прилаштовуватися до ситуації. Майже всі герої, які за різних обставин потрапляють до квартири Зої Пельцер, обирають другий варіант. Вони пристосуванці, або початківці, або досвідчені: і ласий до хабаря голова будкому Онисим Зотикович Алілуя (Максим Максимюк), і покірна покоївка Зої Манюшка (Лариса Трояновська), і жадібні безжальні горці Газолідзе (Андрій Пархоменко) і Херувим (Ігор Ніколаєв), і спокусливі манекенниці Лізовька (Катерина Вайвала), Мимра (Катерина Шенфельд) та Мадам Іванова (Ірина Грищенко), і гості «нічного» ательє. Та все таємне колись стає явним і на кожен щит знайдеться свій меч. І Зоя Денисівна буде змушена поплатитися за свої брудні справи.

Загалом, ця вистава для режисера – це «ніжне прощання з радянськими демонами і частина процесу декомунізації». Тож Голенко через «Зойчину квартиру» ніби натякає глядачам покинути страждати за минулим, жити новим нинішнім днем, не зраджувати собі і своїм морально-етичним принципам, бути людьми і чесними одне до одного, не обманувати себе, що десь там життя краще. Адже чесна держава починається не з політиків, а з народу – з кожного свідомого громадянина. І якщо ми почнемо змінювати себе (говорити українською, не давати хабаря лікарю, вчителю, директору, якісно виконувати свою роботу тощо), тоді й обличчя країни буде змінюватися. Адже до будь-якої мети треба йти маленькими кроками...

27 жовтня в Луцьку, в культурно-мистецькому центрі «Красне», народний аматорський театр-студія «ГаРМІДЕР» показав виставу «Мазайло» за п'єсою Миколи Куліша «Мина Мазайло». За визначенням самого автора, це сатирична комедія, але в ній присутні й трагічність становлення української мови і зацькованого народу, тому – трагікомедія.

У творі тісно переплелися плюси та мінуси міщанства, українізації та русифікації. Як виявилось, на довгі 90 літ, до сьогоднішнього дня. Саме стільки виповнилося з часу виходу п'єси на сцені легендарного «Березолу» Леся Курбаса в Харкові, де роль тьоті Моті тоді зіграла наша землячка – волинянка Наталія Ужвій. А 1991 року співавтором сценарію однойменної телівистави був Лесь Танюк – режисер театру і кіно, громадський та політичний діяч, правозахисник, який свого часу жив і працював у Луцьку.

В наші дні продовжив традицію славетних земляків у популяризації «Мини Мазайла» колектив «ГаРМІДЕРу». До слова, це вже не перша його спроба (на чолі з Русланою Порицькою) поставити Кулішеву п'єсу. Адже прем'єра вистави «Мазайло» відбулася 12 грудня 2010 року. Виконавець ролі Мيني Марковича лишився незмінним – це Павло Порицький, як і «дядько Тарас» – Дмитро Безвербний. У першій постановці, як і в цьогорічній, учительку «правильних проізношень» Баронову-Козино втілила Марія Доманська. Після перерви повернулася до театру й старі-доброї ролі тьоті Моті Соломія Бутейко (Сидун). Рину